

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 509, Majorstuen
0301 Oslo
[Click here to enter text.](#)

Saksbeh./tlf.nr.: Stig Gøran Hagen /97035036
Deres ref./Deres dato: 02403692-111/ 18.09.2024
Vår ref.: 2023/3054-38
Vår dato: 09.10.2024

Klage på fastsatte restriksjoner ved godkjenning av detaljplan for Hyggevatn transformatorstasjon

1. Innledning

Statnett SF (Statnett) viser til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) vedtak om godkjenning av detaljplan for Hyggevatn transformatorstasjon, datert 18. september 2024. Klagefristen er 9. oktober 2024.

Statnett påklager med dette vilkår fastsatt i NVEs godkjenningsvedtak. Klagen gjelder anleggsrestriksjonene som er satt av hensyn til reinbeitedistrikt 20 Fala i kalvingperioden.

Statnett mener at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å hevde at det i nærområdet ved Hyggevatn transformatorstasjon foregår kalving som nødvendiggjør restriksjoner slik fastsatt av NVE. Som støtte for sitt syn fremlegger Statnett en rekke dokumenter i denne klagen, som viser at området for Hyggevatn transformatorstasjon ikke er av vesentlig betydning for reindriften i kalvingsperioden.

Statnett ber om at godkjenningsvedtaket omgjøres slik at ovenfornevnte vilkår om anleggsstans bortfaller. Nærmere begrunnelse følger av punkt 3 nedenfor.

2. Kort om vilkåret og NVEs begrunnelse

Statnett foreslo i detaljplan oversendt NVE i februar 2024 følgende restriksjoner, som Statnett mener ivaretar hensynet til reinbeitedistrikt 20 Fala:

Tabell 8 Avbstende tiltak i anleggsperioden

ID	Restriksjon	Beskrivelse av restriksjon	Restriksjonsperiode	Mast
R-R9	Reinbeitedistrikt 20 Kvaløya/Fala mast Hyggevatn stasjon	Kortere anleggsstans (inntil 2 ganger) for hver periode i intensive arbeidsperioder for reinflytting. Med kortere stans menes om lag 1 dag	01.05 – 17.05 15.09 – 05.10	1110 - 1122

I godkjenningen av detaljplanen 18. september 2024, fastsatte NVE følgende vilkår, som nå påklages:

- *Reindrift og kalvingsperiode: Statnett skal stanse anleggsarbeidet ved Hyggevatn transformatorstasjon i kalvingsperioden. Anleggsstans kan foregå over en periode på inntil*

4 uker, og det er opp til reinbeitedistriktet når perioden skal starte. NVE forslår som utgangspunkt fra 1. mai. Anleggsstansen gjelder for all anleggsvirksomhet knyttet til etablering av Hyggevatn transformatorstasjon inkludert oppgradering av eksisterende adkomstvei, anleggelse av ny adkomstvei og riving av eksisterende master. Anleggsstans vil også gjelde for arbeid Statnett utfører for Equinor i samme område. Reinbeitedistriktet skal varsle Statnett senest 1 måned i forveien."

Reindriften og kalvingsperiode er omtalt og vurdert i punkt 6.3.1 i NVEs vedtak. Vilkåret om anleggstans synes å være begrunnet i informasjon fra konsultasjon med reinbeitedistrikt 20. Det fremgår av vedtaket, side 15-16 at:

«I konsultasjon om detaljplanen var reinbeitedistrikt 20 tydelig på at avbøtende tiltak som Statnett har foreslått ikke vil gi noe reell virkning for reindriften i området. Videre mener reinbeitedistriktet at anleggsarbeidet vil skyve reinflokkene østover og føre til et for stort antall rein på et konsentrert område på østsiden av Kvaløya. Dette vil kunne påvirke næringsopptak hos reinen og videre gjøre kalvingen mindre vellykket.»

Og

«Hyggevatn transformatorstasjon inkludert adkomstvei ligger i trekk- og flyttleier som er koblet til disse [kalvings]områdene. NVE antar ut fra avstanden mellom stasjonsområdet og området egnet for kalving, at simler går nær stasjonsområdet før og etter kalvingsperioden. I dette området er også reindriften presset som følge av byutvikling i og rundt Hammerfest.»

3. Nærmere begrunnelse for Statnetts klage

3.1 Overordnet

Statnett mener at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å hevde at det i nærområdet ved Hyggevatn transformatorstasjon foregår reinkalving som nødvendigvis innebærer restriksjoner som fastsatt i NVEs vedtak.

Området ved Hyggevatn stasjon er allerede i dag påvirket av både eksisterende infrastruktur, herunder eksisterende Hyggevatn transformatorstasjon, friluftsliv, flyplass og industri. Rein som eventuelt oppholder seg i dette område må antas å være tilpasset aktiviteten som allerede foregår. Når man i tillegg ser hen til transformatorstasjonens plassering, tett opp mot reingjerdet som skal hindre reinen fra å trekke inn i byen, er det tydelig at Hyggevatn transformatorstasjon vil bygges i ytterkanten av distriktets tilgjengelige areal. Avstanden til reingjerdet er på det minste om lag 200 meter.

Statnett mener at det er oppsiktsvekkende at NVE legger til grunn informasjon gitt av reindriften i forbindelse med konsultasjoner uten nærmere vurdering av øvrig dokumentasjon.

Nedenfor fremlegger vi derfor en rekke dokumenter, utarbeidet uavhengig av denne pågående saken, som viser distriktets områdebruk, da særlig knyttet til området rundt Hyggevatn. Slike tidsnære bevis må gis større vekt enn uttalelser gitt i forbindelse med saken.

Dokumentasjonen nedenfor viser at distrikt 20 Fálá har flere ulike kalvingsområder og at de viktigste er plassert i relativt stor avstand fra Hyggevatn transformatorstasjon. Sett i lys av dette, mener Statnett at det må bero på en misforståelse når NVE legger til grunn at en anleggstans i kalvingsperioden vil redusere unnvikelseeffekten og dermed unngå en oppsamling av rein i et

konsentrert område. Største delen av simlene må antas å ha trukket til sine vante kalvingsområder nord og nordøst under den første tiden på Kvaløya.

En nærmere begrunnelse med henvisning til sentrale dokumenter fra den aktuelle konsesjonsbehandlingen, samt tidligere forvaltningspraksis relatert til MTA-planer (detaljplan), følger nedenfor.

3.2 Tidsnære bevis knyttet til distriktets områdebruk

Statnetts foreslåtte restriksjoner ved Hyggevang transformatorstasjon er basert på den eksisterende områdebruken. Den konsesjonsgitte transformatorstasjon ligger like i nærheten av Lucerna sin transformatorstasjon og to 132 kV kraftledninger. Fra Lucerna sin stasjon går det i dag en adkomstvei frem til Forsølveien (Hovedveien mellom Hammerfest by og bygden Forsøl). Forsølveien ligger om lag 600 meter nord for konsesjonsgitte Hyggevang transformatorstasjon. Ved Forsølveien, ca. 500 meter nord for stasjonsområdet, ligger det et industriområde med flere aktører i maskin- og entreprenørbransjen. Mellom Hyggevang stasjon og Forsølveien går det et reingjerde. Reingjerdet ble av reindriftsmyndighetene besluttet oppført for å hindre reinen i å trekke inn i Hammerfest by. Til tross for dette gjerdet, trekker reinen inn i byen hvert år. Det aktuelle reingjerdet ligger på det nærmeste om lag 200 meter nordvest og nord for stasjonsområdet.

Innenfor en avstand på 700-900 meter nord og nordvest av stasjonsområdet er det flere relativt store boligfelt. Innflygingen for Hammerfest lufthavn er også i nærheten av Hyggevang stasjon og innflygingen foregår gjerne like over stasjonsområdet. Dette er også et svært mye brukt turområde for befolkningen i Hammerfest.

Hyggevang transformatorstasjon blir liggende i ytterkanten av reinbeitedistriktets tilgjengelige areal og inn mot industriområdet. Stasjonsområdet ligger utenfor det som av reindriftens arealbrukskart (Kilden.nibio.no) angir grensen for kalvingsområdet. Det er også i nevnte arealbrukskart inntegnet en flyttevei som delvis kommer i konflikt med stasjonsområdet. Dette nødvendiggjør likevel ikke etter Statnetts syn restriksjoner som fastsatt i NVEs vedtak.

For en oversikt over nevnte forhold, følger kartutsnitt som **vedlegg 1**.

Vedlegg 2: Distriktsplan for reinbeitedistrikt 20-Kvaløy/Fala 1999-2004

Statnett har sett hen til reinbeitedistriktets egne angivelser av arealbruken slik denne fremgår av distriktsplanen i sin utarbeidelse av detaljplanen. Av distriktsplanen følger at

"Inne i fjordene og dalene i nordre og østre deler av øya finner en de beste forholdene når det gjelder beite og trivsel for rein i kalvingsperioden." Her vises det også til at "Kvalfjord, Risvåg og Storvika er meget god beiteland og kalvingsområde for simlene da det er meget tidlig bart og særdeles godt beitegrunnlag."

Videre fremgår det i distriktsplanen at "Områdene mellom Torskelfjordene er det små kupert med lyngmark, spredt lavdekke og grasmark. Dette området er tidlig bart, god beite og kalvingsland." Også på Mylingen angis det å være et "meget godt beite og kalvingsland".

Distriktsplanen beskriver østsiden av Kvaløya som det mest sentrale arealet for simler med kalv. Det sies følgende i distriktsplanen under punktet "Sommerbeite og Luftingsområder":

"Samme område som kalvingsland. Hele distriktet benyttes som kalvingsland, sommerbeiteområde og luftingsområde i høysommeren (Østsiden er mest sentralt for simler med kalv). Område rundt byen er attraktivt for okserein. Slik beiter reinene i disse områder til høstsamlingen tar fatt rundt begynnelsen av september."

Disse angivelsene viser at distriktet har flere ulike områder som egner seg godt som vårbeiter og kalvingsland, og at de mest sentrale er plassert på østsiden av Kvaløya. Disse områdene har god avstand til Hyggevannt transformatorstasjon. Området rundt Hyggevannt er ikke fremhevet som et viktig kalvingsområde.

Vedlegg 3: Reinbeitedistrikt 20s høringsuttalelse av 20.5.21 til 420 kV kraftledning Skaidi – Hammerfest

I reinbeitedistriktets høringsuttalelse, er det fokus på hensynet til flytting av rein og kalving i de østlige deler av Kvaløya. Distriktet uttrykker mest bekymring for oppsamling, flyttingen ved Nuorevarri hvor reinen svømmer over Kvalsundet både vår og høst. I uttalelsen fremgår følgende:

"Stort sett er hele strekningen som er skissert som trase for kV 420 mellom Skaidi og Hyggevannt i Hammerfest sammenfallende og i parallell med trekk- og flytteleie for vår reindrift. Men spesielt berører trase sårbare flaskehalsar for reinflyttingen på 5 steder, ved Miilletmuotki/Hyggevannt, Mollstrand, Nuorevarri, Kvalsunddalen og mellom Fægjfjord og Aresjogat. For Miilletmuotki/Hyggevannt må transformatorstasjonar samlokaliseres og kV 420 legges så nært som overhode mulig den eksisterende kraftlinje for å skåne flytteleien og kalvingslandet i øst."

og

"Men det vi er mest bekymret for av nevnte flaskehalsar, er Nuorevarri."

I uttalelsen er det ikke gjort gjeldende at det foregår reinkalving ved Hyggevanntområdet. Reinbeitedistriktets bekymring retter seg derimot mot andre forhold.

Vedlegg 4: Tilleggsutredning – Ny 420 kV kraftledning Skaidi – Hammerfest

Statnett viser også til konsekvensutredningen for tema reindrift i "Tilleggsutredning – Ny 420 kV kraftledning Skaidi – Hammerfest".

I utredningen på side 71 fremgår følgende om kalvingsområder:

"De viktigste kalvingsområdene ligger helt nord på Kvaløya, men også nordøst for Hammerfest sentrum (helt nord langs 420 kV-traseen), er det viktige områder. Det foregår også noe kalving rundt Akkarfjorddalen og øst for Vestfjelldammen.»

Dette underbygger at distriktet har andre kalvingsområder som er viktigere enn arealet som ligger i nærområdet til Hyggevannt.

Vedlegg 5: Protokoll fra konsultasjonar mellom reinbeitedistrikt 20 Fála og Olje- og energidepartementet (OED) 24.11.2022

I protokollen går det frem av siste avsnitt på side 2 og første avsnitt på side 3 at distriktet ønsker å sette søkelys på fem punkter langs traseen som de mener er utfordrende. I protokollen heter det:

"Distriktet viste til at det er 5 punkter langs traseen med utfordringer i forbindelse med flytting: To på nordvestsiden av Kvaløya, Krysset som benyttes ved svømming over til fastlandet, krysset like over på fastlandet, og ved Fægfjord. Kraftledningen på fastlandet er kritisk i brunstperioden, men for Kvaløya er den kritisk hele sommerområdet."

Eventuelle utfordringer som reinbeitedistriktet måtte ha ved Hyggevan transformatorstasjon, tas ikke opp med departementet i konsultasjonen. Dersom anleggsarbeider på stasjonsområdet hadde påvirket reinen på en måte som NVE synes å ha lagt til grunn, taler det meste for at reindriften ville vært tydelig på dette i møtet med departementet. Ifølge konsultasjonsprotokollen er det ikke tilfelle.

Etter Statnetts syn, underbygger også dette at det ikke er nødvendig med 4 uker anleggsstans ved Hyggevan transformatorstasjon.

3.3 Konsekvenser for prosjektet skal også hensyntas

Anleggsstans av hensyn til kalvingen i det omfang som NVE har bestemt vil ha store konsekvenser for Statnetts prosjekt.

Statnett har lang erfaring med utbygging i reindriftsområder, og har alltid forholdt seg til de *faktiske* behovene og områdebruken til relevante distrikter hva gjelder stans. Av denne grunn har også utbyggingen av blant annet 420 kV Balsfjord-Skaidi og 420 kV Ofoten-Balsfjord, med tilhørende transformatorstasjoner, blitt gjennomført på en god måte og uten særlige hendelser i anleggsperiodene.

Statnett har i forbindelse med ovennevnte saker også tidligere møtt krav om stans fra reindriften som går utover det behovet områdebruken tilsier.

Vedlegg 6: Olje- og energidepartementets (OED) vedtak av 19.4.2017 - Miljø-, transport- og anleggsplan for 420 kV kraftledning Balsfjord – Skaidi – distrikt 26 Låkkonjárga

Departementet behandlet i nevnte sak spørsmålet om anleggsrestriksjoners omfang ved byggingen av kraftledningen Balsfjord-Skaidi for distrikt 26 Låkkonjárga. Departementets vedtak inneholder uttalelser av generell interesse for de restriksjoner som fastsettes av hensyn til reindriften.

Det aktuelle reinbeitedistriktet gjorde gjeldende at restriksjonsområdets utstrekning måtte utvides utover det Statnett hadde foreslått.

Departementet gjorde i vedtaket, side 9, det klart at

"Restriksjoner i anleggsarbeidene vil etter departementets oppfatning være av vesentlig betydning for å redusere ulempene for reindriften i anleggsperioden. På den annen side kan ikke restriksjonene være så omfattende at det ikke er praktisk mulig å gjennomføre anleggsarbeidene. I denne forbindelse må det også tas hensyn til at for omfattende restriksjoner kan gjøre det nødvendig med flere byggesesonger. Dette kan være mer negativt for reindriften som helhet."

Videre understrekes det at:

"Departementet må på denne bakgrunn finne en balanse hvor det tas tilbørlig hensyn til distrikt 26 Lákkonjárğa samtidig som fremdriften i anleggsarbeidene sikres."

Dette er relevant også i vurderingen av denne saken. Omfattende stans i anleggsarbeidene kan medføre behov for flere anleggssesonger – se også nedenfor om mulig forsinkelse med et helt år dersom restriksjonsperioden står seg. Når distriktets kalvingsområder i utgangspunktet befinner seg andre steder på Kvaløya, som vist ovenfor, må hensynet til effektiv anleggsgjennomføring ilegges vekt. Statnett kan ikke se at NVE har tatt tilstrekkelig hensyn til at prosjektets fremdrift sikres.

Økonomiske konsekvenser

Statnetts forslag til restriksjoner brukes som grunnlag i forespørslene som går ut i markedet knyttet til både bygging av ledning og transformatorstasjon. Dette er relativt store prosjekter hvor hver av entreprisene kommer på flere hundre millioner. De samme restriksjonene innarbeides også i detaljplanen som oversendes myndighetene etter at endelig konsesjon foreligger. Dersom myndigheten ved sin godkjenning av detaljplanen velger å innskjerpe restriksjonene vesentlig, fører dette både til økt byggetid og økte kostnader, slik som i denne saken.

Statnett varslet NVE i brev av 3. juni 2024 om at behandlingstid utover juni 2024 kunne føre til en utsettelse av sluttdato med 6-10 mnd. En slik utsettelse kunne innebære 120 MNOK i økte kostander.

Med de restriksjonene som nå pålegges foretaket, øker sannsynligheten for at prosjektet blir forsinket med 1 år. En slik forsinkelse vil anslagsvis nærme seg 300- 500 MNOK i økte kostnader. I tillegg vil Statnett oppleve en utsatt inntekt på om lag 200 MNOK.

4. Avslutning

Statnett mener at det ikke er tilstrekkelig grunnlag for å hevde at det i nærområdet ved Hyggevan transformatorstasjon foregår reinkalving som nødvendiggjør restriksjoner som fastsatt i NVEs vedtak.

Statnett er kjent med fra tidligere saker at distrikt 20 Fálá benytter GPS som verktøy i sin daglige drift. GPS-data viser reinens områdebruk. Statnett vil, i samsvar med etablert praksis, be om at distriktet fremlegger GPS-data i forbindelse med skjønnssaken for utbyggingen. GPS-dataene vil til orientering også bli oversendt departementet i forbindelse med denne klagesaken dersom distriktet tilgjengeliggjør slike data for oss.

Statnett ber på denne bakgrunn om at NVEs vedtak av 18. september 2024 om godkjenning av detaljplan for Hyggevan transformatorstasjon omgjøres, slik at vilkåret om anleggsrestriksjoner av hensyn til reinkalving bortfaller.

Med vennlig hilsen

Jacob Grønn
Prosjektleder